

ENERJİ SEKTÖRÜ İNSAN KAYNAKLARI ENVANTERİ PROJESİ DOĞALGAZ PIYASASI SONUÇ RAPORU TANITIM TOPLANTISI KONUŞMASI

Tarih : 04.11.2013

Mekân : Meyra Palace

Konuşmacı : Orhan Duran (PETFORM Yönetim Kurulu Başkanı)

Sayın Bakanım, Sayın EPDK Başkanım, enerji sektörünün saygıdeğer temsilcileri ve değerli basın mensupları;

Ben de raporu hazırlayan EnerjİK şirketine ve katkıda bulunan tüm sektör temsilcilerine teşekkürlerimi iletmek istiyorum. Biz de PETFORM olarak raporun hazırlanmasında tüm üyelerimizi seferber ederek anket çalışmalarına yoğun bir katılım sağladık. Nihayetinde de ortaya enerji sektörümüz açısından yol gösterici bir çalışmanın çıktığını görüyoruz. Rapordaki verilerden hareketle 3 önemli hususa dikkatinizi çekmek istiyorum:

Bildiğiniz üzere Türkiye doğalgaz piyasasının temelleri 80'li yıllarda atıldı. 1984 yılında dönemin Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği ile imzalanan anlaşmayı müteakip 500 milyon metreküple başlayan ithalat, bugün 50 milyar metreküpe ulaşmış durumda. Geçtiğimiz 10 yıllık sürece baktığımızda, dünyada Çin'den sonra en hızlı büyüyen doğalgaz piyasasına sahip ülke konumundayız.

Dikkatinizi çekmek istediğim birinci nokta, bu hızlı büyümeyi nasıl bir piyasa yapısı içerisinde götürdüğümüz. Eğer bu araştırma bundan 10 yıl önce gerçekleştirilmiş olsaydı, ortaya bambaşka bir tablo çıkardı. Zira ithalatından toptan satışına, iletiminden dağıtımına, tüm segmentlerde BOTAŞ'ın hakim olduğu monopol bir piyasa yapısı içerisinde BOTAŞ'ın istihdam tablosu doğrudan sektörün istihdamını gösterecekti. Ancak piyasa açısından bir milat niteliğindeki Doğalgaz Piyasası Kanunu'nun yürürlüğe girmesinin ardından piyasada yaşanan dönüşüm, bugün itibariyle özel sektör istihdamının kamu istihdamını çok büyük oranda aştığı bir noktaya geldiğimizi gösteriyor. Bugün BOTAŞ'ın yanı sıra 91 CNG, 65 dağıtım, 44 toptan satış, 29 aktif Taşıtan, 34 spot LNG ithalatı, 21 iletim, 17 ithalat, 7 ihracat ve 4 depolama olmak üzere toplam 283 adet lisanslı şirketin faaliyet gösterdiği çok oyunculu bir piyasadan bahsediyoruz. Yani artık özel sektörün piyasa payının günden güne arttığı ve büyüdükçe çok daha fazla istihdam sağladığı daha rekabetçi, daha liberal bir doğalgaz sektörümüz var.

Dikkatinizi çekmek istediğim ikinci nokta ise, rapordaki verilerden de göreceğiniz üzere, kanunun yürürlüğe girdiği 2001 yılından günümüze özel sektöre devrin en başarılı şekilde gerçekleştiği dağıtım segmenti, bugün sektördeki toplam istihdamın %78'ini sağlıyor. Bu, tamamen özel sektör sermayesi, bilgi birikimi ve dinamizmiyle yaratılmış bir istihdam.

Son olarak, piyasanın geleceğine ilişkin bir resmi sizinle paylaşmak istiyorum. Bu rapor, nihayetinde mevcut resmi ortaya koyuyor. Peki, doğalgaz piyasasında istihdam profili, bundan sonra hangi yönde evrilecek? Sayın sektör temsilcileri; önümüzdeki yıllarda sektörde en büyük dönüşümün yaşanacağı segment, toptan satış ve ithalattır.

Geçtiğimiz 6 aylık süreçte PETFORM olarak, İnsan Kaynaklar Envanteri Projesi'ne sağladığımız katkının yanı sıra, sektör açısından hayati öneme haiz bir konudaki çalışmanın bizzat yürütücülüğünü üstlendik. EPDK Başkanımızın talebi doğrultusunda, diğer bir sektör kuruluşu DİVİD ile birlikte Doğalgaz Borsası'na ilişkin kapsamlı bir rapor hazırlattırdık. Bağımsız danışmanlık firması Accenture tarafından hazırlanan raporun çıktılarını birkaç hafta içerisinde kamuoyuyla paylaşacağız. Ancak raporun ilk çıktıları, Avrupa örneklerinden hareketle Türkiye doğalgaz piyasasının gideceği yönü de gösteriyor. Şöyle bir örnek vermek istiyorum:

Bugün Avrupa'nın en liberal doğalgaz piyasasına sahip ülkesi İngiltere'de toplam 130 trader, yani ticaret şirketi bulunuyor. Bu şirketler, fiilen doğalgazın üreticisi veya tüketicisi değil, arada ticaretini yapan şirketler. İtalya'da 106, Fransa'da 83 trader şirketi bulunuyor. Avrupa'da doğalgaz ticareti yapan şirketlerde şu anda on binlerce kişi istihdam ediliyor. Bizde ise yolun henüz çok başındayız. Henüz doğalgaz ticareti segmenti oluşmamış durumda ve rapordaki verilerden de göreceğiniz üzere, toptan satışın istihdam içerisindeki payı henüz çok düşük. Bununla birlikte, en hızlı istihdam artışı yaşanan segmentin de toptan satış ve ithalat olduğunu gözlemliyoruz. Sektördeki toplam istihdam 2012 yılında aşağı yukarı aynı kalmışken, toptan satış ve ithalatta istihdam artış oranı %20'ye ulaşmış. Verilerin detaylarına indiğimizde, en genç yaş ortalamasının (36,5) ve en yüksek kadın istihdam oranının da (%30) bu segmentte olduğunu görüyoruz.

Bildiğiniz üzere bugünlerde Enerji Bakanlığımız ile EPDK'nın ortak vizyonu ve özel sektörün de katkılarıyla Enerji Borsası'nın oluşumuna şahit oluyoruz. Buna ilaveten, Azerbaycan, Irak ve Doğu Akdeniz başta olmak üzere bölgemizdeki tüm doğalgaz kaynaklarını ülkemize getirerek Türkiye'yi bir doğalgaz hub'ı, ticaret merkezi konumuna yükseltmeyi hem kamu hem de özel sektör olarak el birliğiyle gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Yarın ülkemizin bir doğalgaz hub'ı konumuna geldiği, etkin işleyen bir Enerji Borsası'na sahip olduğu durumda Türkiye doğalgaz piyasasındaki özel sektör oyuncularını olarak hem çok daha fazla sayıda hem de çok daha nitelikli istihdam sağlayacağımıza inanıyoruz. Hükümetimizin doğalgaz

piyasasının serbestleşmesi yolunda atacağı her adım, özel sektörün istihdamdaki başarısının önünü açacaktır.

(Teşekkür & bitiriş)